

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/193581,W-audycji-Przystanek-Historia-w-Polskim-Radiu-Niepodleglosc-to-najwyzsza-wartosc.html>
19.05.2024, 21:05

W audycji „Przystanek Historia” w Polskim Radiu: „Niepodległość to najwyższa wartość”. Czym dla Polaków jest wolność? - 8 listopada 2023

Program I Polskiego Radia, godz. 19.30

W audycji „Przystanek Historia” w Polskim Radiu: Czym jest dla współczesnych Polaków niepodległe i suwerenne państwo? - 8 listopada 2023

W listopadzie 1918 roku, po 123 latach nieobecności na mapach politycznych Europy, Polska odzyskała niepodległość. Stało się to głównie dzięki wytrwałości i ofiarności aktywnej części polskiego społeczeństwa, które w okresie niewoli przekazywało nowym generacjom młodych Polaków przywiązanie do języka i kultury narodowej. Czym dla nas dziś jest niepodległe i suwerenne państwo?

- Niepodległość była przede wszystkim fenomenem wyśnionym. Te 123 lata to w perspektywie socjologicznej pięć pokoleń. Zatem przez te pięć pokoleń Polacy starali się zachować tożsamość narodową. Musimy też pamiętać, że XIX wiek to zarazem czas, kiedy według definicji politologicznych rodzi się naród w jego współczesnym rozumieniu - mówi **dr hab. Filip Musiał**, dyrektor Oddziału IPN w Krakowie oraz dyrektor Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL.

Dr hab. Filip Musiał wyjaśnia, że „fenomenem było to, iż Polacy nie mając swojego państwa i będąc podzielonymi pomiędzy trzech zaborców, zachowali tradycję, kulturę, język, religię i potrafili doprowadzić do tego, by po 123 latach wrócić na mapę Europy”. Co więcej, polski naród był w stanie odbudowywać państwo z trzech części, które dotąd były podzielone przez zaborców.

Jak komunizm wpłynął na niepodległość Polski?

Dr hab. Filip Musiał zwraca uwagę na „olbrzymie spustoszenie, które w polskiej elicie dokonała II wojna światowa i nade wszystko chyba komunizm, który odwrócił drabinę

społeczną". Za sprawą komunizmu warstwy państwowotwórcze sprzed wojny zostały wypchnięte poza margines życia publicznego, a awansowane zostały niziny społeczne.

- Tego półwiecznego procesu, który trwał od 1939 roku do 1989, myślę, że do dzisiaj nie udało się nam odwrócić. Tzn. warstwy państwowotwórcze zostały niestety przez komunizm dość trwale przesunięte na margines. Natomiast nie mam wątpliwości, że dzisiejsi Polacy, podobnie jak nasi przodkowie miłują wolność i niepodległość. To dla nas najwyższa wartość, którą różnie interpretujemy i definiujemy, stawiamy przed sobą różne cele, ale taka jest zawsze rzeczywistość w czasach wolności - twierdzi ekspert.

Gość Jedyнки dodaje, że współcześni Polacy uważają niepodległość jako wartość stawianą ponad wszystko. - Zwróćmy uwagę na to, że od trzeciego zaboru do roku 1989 to siedem pokoleń Polaków, którym dane było raptem przez 20 lat budować niepodległe państwo. Mimo to znaleźliśmy w sobie siłę, żeby w roku 1989 wyrwać z bloku sowieckiego nie tylko siebie, ale być też dominującym elementem, który zaważył na tym, że blok sowiecki rozpadł się akurat wtedy - tłumaczy.

Zobacz: [Polacy a Święto Niepodległości](#)

Ponadto w audycji:

- Jak opowiadać młodym o historii: [Zajęcia edukacyjne dla uczniów w Izbie Pamięci Prezydentów RP na Uchodźstwie przy Mauzoleum w Świątyni Opatrzności Bożej w Warszawie](#). Gość: **Karol Kasprzak** z Biura Edukacji Narodowej IPN.

Zobacz: [Izba Pamięci Prezydentów RP na Uchodźstwie przy Mauzoleum w Świątyni Opatrzności Bożej w Warszawie](#)

- Książka: [Wojciech Korfanty, „Sądu historii się nie obawiam”. Wystąpienia na forum Sejmu Śląskiego II i III kadencji \(1930-1935\), wybór i opracowanie Sebastian Rosenbaum, Mirosław Węcki](#).

Publikacja w ramach Oddziałowego Projektu Badawczego IPN: „Powstania śląskie 1919-1921”. Seria Wydawnicza Oddziału IPN w Katowicach. Publikacja zawiera 22 przemówienia Wojciecha Korfanteo (1873-1939), wygłoszone na forum Sejmu Śląskiego II i III kadencji (1930, 1930-1935). Jest to edycja krytyczna wyboru jego mów z tego parlamentu. Jak dotąd nie były one publikowane, tymczasem stanowią ważny przyczynek do rekonstrukcji poglądów polityka w okresie międzywojennym.

Tom jest kontynuacją wcześniejszej publikacji, zawierającej przemówienia Korfanteo w Sejmie Śląskim I kadencji (1922-1929). Książka pt. **„Wojciech Korfanty, „Górny Śląsk to wielka rzecz”. Wystąpienia na forum Sejmu Śląskiego I kadencji (1922-1929), wybór i opracowanie dr Mirosław Węcki oraz dr Sebastian Rosenbaum z OBBH IPN**

w Katowicach, została uznana za [najlepszą książkę roku w konkursie „Sygnety Wydawnictwa IPN” w kategorii „Wydawnictwa źródłowe”](#).

Gość: **dr Mirosław Węcki**, Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Katowicach, Instytut Historii Uniwersytetu Śląskiego.

► [POSŁUCHAJ](#)

- Informacje o wybranych wydarzeniach organizowanych przez IPN oraz artykułach na portalu przystanekhistoria.pl
- [Poprzednia audycja: „Przystanek Historia”, 25 października 2023](#)
- [Odcinki archiwalne na portalu przystanekhistoria.pl](#)
- [Działania IPN w związku z Narodowym Świętem Niepodległości](#)

* * *

Cykl audycji „Przystanek Historia” jest realizowany wspólnie przez Instytut Pamięci Narodowej i Program I Polskiego Radia. Rozmowy poświęcone są ważnym wydarzeniom, które wpłynęły na dzieje Polski w XX wieku oraz ludziom, którzy tę historię tworzy.